

Fra Grundtvig-litteraturen

GRUNDTVIG. Tekstudvalg ved K. E. Bugge. Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, 1980. 124 sider. Kr. 43,-.

I indledningen til det foreliggende udvalg af tekster til belysning af N. F. S. Grundtvigs teologi og pædagogik samt hans syn på det menneskelige og det kristelige nævner K. E. Bugge, at »få enkeltpersoner, om overhovedet nogen« har influeret så meget på »dansk kultur- og samfundsliv« som netop Grundtvig. Utvivlsomt er dette rigtigt på mange punkter, selvom en nøjeregnende afvejning nok må foretrækkes for en flot håndbevægelse. F. eks. forekommer det betænkeligt, når Bugge i fortsættelsen ser en Grundtvig-inspiration i lighedsprincippet anvendelse i politisk planlægningsarbejde.

Grundtvigs centrale placering i flere danske traditionssammenhænge har ikke gjort ham til topscorer på Danstklærerforeningens udgivelsesliste. I begyndelsen af 70'erne udgav Marianne Juhl Christiansen og Lise Ettrup i den såkaldte studierie et hæfte med titlen *Grundtvig og det folkelige*, hvori en spinkel linie blev trukket til så forskellige skribenter som Jakob Knudsen, Henrik Pontoppidan og Martin Andersen Nexø. Og i Thorkild Borup Jensens udgivelse *Salmer*, ligeledes i studierien, optræder han naturligvis med en vis vægt (dog ikke med samme vægt som i *Den danske Salmebog*).

Allerede af denne grund er det prisværdigt, at K. E. Bugge nu med sikker hånd har sammenstillet et gedigent Grundtvig-udvalg, – også selvom det placerer sig i en hovedsagelig religionsfaglig seminarieundervisningssammenhæng. Bugge har tidligere skrevet disputats om Grundtvigs pædagogiske anskuelser (*Skolen for Livet*, 1965), samt foretaget et bredt udvalg af materiale til belysning af samme emne (*Grundtvigs skoleverden i tekster og udkast*, I-II, 1968). At erfaren mand er god at gæste får man bekræftet gennem denne bog, hvis tekstdel omfatter 37 »uddrag« (dog citeres salmer principielt uforkortet). På trods af, at alt, hvad Grundtvig har skrevet, efter foretagne beregninger ville fylde ca. 150 bind, er det lykkedes at skabe et billede af hans indsats på teologiens og pædagogikkens område, som har prægnans både i bredden og i dybden. Indledningen trækker over 15 sider hovedlinierne i Grundtvigs liv og virke op, og oplysningerne bagest i bogen fjerner mange sten fra vejen og udstikker tillige retningspile for et mere indgående arbejde med teksterne.

Aage Jørgensen

Folkeligheden til debat

Vartovbogen 1980. Red. af Asta Paulsen, Jørgen Kristensen og E. Jakob Petersen. Kirkeligt Samfunds Forlag.

Når Kirkeligt Samfunds årbog Vartovbogen tilsendes Grundtvigstudier til anmeldelse, så må det være for at minde den etablerede Grundtvig-forskning om, at »Grundtvig« også er en levende realitet. For det er hvad man kan finde i Vartovbogens bedste bidrag: behjertede forsøg på under grundtvigsk inspiration at tage livtag med aktuelle problemer.

I 1980 årgangen kredser de fleste af artiklerne omkring bebet folkelighed, programmatisk i Ove Paulsens afhandling om »Folkelighed og lov«. Kirkeligt Samfund opfatter

det i den folkelige debat som sin opgave »at gøre opmærksom på de fælles – givne – vilkår og deres samspil med den sociale og politiske virkelighed«. Det lever flere af artiklerne op til, hvadenten de handler om demokratiets ubrugte kræfter (Kristian Thule Hansen) eller om gudstjeneste og folkelighed (Knud Nyboe Rasmussen). At folkelighed ikke blot er dansk folkelighed men at der også findes islamisk folkelighed (Svend Søndergaard) og jødisk (Arne Munk), erindres man om i artikler omhandlende Islam i vor tid og »Jødeland« historisk set. Morsomst er Ulrik Høys selvbiografiske skitse. Vi er dog vist nok lidt langt fra Grundtvigs pædagogiske ideer, når han skriver: »Min mor var undertrykt, min far reaktionær. Derfor har jeg fået en sund opvækst«.

I Helge Noe-Nygaards artikel om »Grundtvigs historiske kirkesyn« får vi en opsummering af en nutidig grundtvigianismes synspunkter, som dem der bl.a. trives i Dansk Kirkeskole-Udvalg. Artiklen udmærker sig ikke ved stor systematisk klarhed, men giver et sympatisk indblik i et menneskes livslange forsøg på gennem studium og virksomhed at leve sig ind i Grundtvigs kirkelige anskuelse: »Den kirkelige anskuelse taler om, at vi skal optages i Kristus, døbes ind i fællesskabet med ham ved at føres ind i hans navn, så det underfulde hændelsesforløb, som navnet handler om, og som er hans historie med os, dermed også bliver vores historie med ham, når han taler ordet til os. Ud af vort rige – ind i hans.«

Viggo Mortensen

Helge Grell: Skaberordet og billedordet. 1980. 205 sider. En udførlig anmeldelse vil fremkomme i Grundtvig-Studier 1982.

Flemming Lundgreen-Nielsen: Det handlende ord I-II. 1980. I stedet for en anmeldelse vil Chr. Thodbergs opposition ved denne disputats blive trykt i Grundtvig-Studier 1982.